

IN2040: Funksjonell Programmering

Introduksjon

Martin Steffen

Universitetet i Oslo

23. august 2024

- ▶ Introduksjon
- ▶ Om digital undervisning
- ▶ Lærebok
- ▶ Hva skal vi lære?
- ▶ Praktisk informasjon
 - ▶ Grupper
 - ▶ Obliger

- ▶ Forelesningene i IN2040 høsten 2024 blir i auditorium
- ▶ screencast for hver forelesning (ly + foiler), fra 2020
- ▶ vi lenker til **You**Tube fra forelesningsplanen

- ▶ Forelesere: **Martin Steffen** (`msteffen@ifi.uio.no`)
- ▶ På screencastene også: **Erik Velldal** og **Stephan Oepen**

- ▶ Forelesere: **Martin Steffen** (`msteffen@ifi.uio.no`)
- ▶ På screencastene også: **Erik Velldal** og **Stephan Oepen**

Gruppelærere (og rettere)

TBA

- ▶ Forelesere: **Martin Steffen** (msteffen@ifi.uio.no)
- ▶ På screencastene også: **Erik Velldal** og **Stephan Oepen**

Gruppelærere (og rettere)

TBA

Ekstra rettere

TBA

Generelt

- ▶ Første halvdel av timen: ofte felles tavleundervisning.
- ▶ Andre halvdel: selvstendig arbeid og hjelp med koding.
- ▶ Mer fokus på selvstendig arbeid siste uke før en innlevering.
- ▶ Innimellom skal vi også poste noen (frivillige) ukesoppgaver.

Første gruppetime

- ▶ Starter neste uke (man. 26.8.2024). Tema:
- ▶ Gjennomgang av **programmeringsomgivelse**.
 - ▶ Scheme i **DrRacket**.
- ▶ Arbeid med innlevering 1a (legges ut snart med **frist** om to uker).

- ▶ **Tre obliger**, hver i to deler ('a' + 'b'), dvs. **seks innleveringer** tilsammen.
- ▶ Man kan oppnå opptil 10 poeng per innlevering
- ▶ Kreves **minst 12 poeng** (av 20 mulige) per oblig ('a' + 'b') for å bestå.
- ▶ Alle tre obligene må vurderes som bestått for å kunne ta eksamen.
- ▶ NB: **Innleveringsfrister** utsettes bare ved egenmelding eller legerklæring; ingen omlevering.
- ▶ Obligfrister legges alltid til en fredag kl 23:59 (annenhver uke)
- ▶ Oblig (1) må løses **individuell**, mens (2) og (3) kan løses i **grupper** av to eller tre studenter sammen.

- ▶ **Tre obliger**, hver i to deler ('a' + 'b'), dvs. **seks innleveringer** tilsammen.
- ▶ Man kan oppnå opptil 10 poeng per innlevering
- ▶ Kreves **minst 12 poeng** (av 20 mulige) per oblig ('a' + 'b') for å bestå.
- ▶ Alle tre obligene må vurderes som bestått for å kunne ta eksamen.
- ▶ NB: **Innleveringsfrister** utsettes bare ved egenmelding eller legerklæring; ingen omlevering.
- ▶ Obligfrister legges alltid til en fredag kl 23:59 (annenhver uke)
- ▶ Oblig (1) må løses **individuellt**, mens (2) og (3) kan løses i **grupper** av to eller tre studenter sammen.
- ▶ **Konkurransen**: de som samler inn flest poeng tilsammen gjennom semesteret får premie; den tradisjonsrike rekursjons-tskjorta!

- ▶ **Gruppetimene:** Gruppelærerne er der for å hjelpe og veilede.
- ▶ **Diskusjonsforum** (Piazza ikke lenger tillatt ved UiO):
 - ▶ Astro Discourse
 - ▶ Gitub issues
<https://github.uio.no/IN2040/h24/issues?q=is%3Aissue>
- ▶ Felles adresse til fag- og-gruppelærere: in2040-hjelp@ifi.uio.no

- ▶ Husk å sjekke **beskjeder** på <https://minestudier.uio.no/> eller emnets semesterside, og **UiO-e-posten** din.

- ▶ IN2040 er et emne med lange tradisjoner.
- ▶ Har i ulike varianter blitt undervist ved UiO i flere tiår,
- ▶ i likhet med en rekke andre universiteter rundt i verden.
- ▶ Springer ut av et emne ved MIT på tidlig 80-tall, som også ga opphavet til læreboka.
- ▶ Lecture 1A in MIT 6.001, by Hal Abelson, 1986:
<https://youtu.be/20p3QLzMgSY>

- ▶ *Structure and Interpretation of Computer Programs*, 2. utg., Abelson & Sussman.
- ▶ En **klassiker** innen informatikk
- ▶ 1. utgave 1984, 2. utg. 1996
- ▶ Brukes fortsatt på en rekke universiteter
- ▶ Gammel men ikke støvete.
- ▶ Hvordan kan den fortsatt være relevant?

(Sussman)

(Abelson)

- ▶ *Structure and Interpretation of Computer Programs*, 2. utg., Abelson & Sussman.
- ▶ En **klassiker** innen informatikk
- ▶ 1. utgave 1984, 2. utg. 1996
- ▶ Brukes fortsatt på en rekke universiteter
- ▶ Gammel men ikke støvete.
- ▶ Hvordan kan den fortsatt være relevant?
- ▶ Som med klassikere flest er den tidløs.
 - ▶ Basert på **Scheme**, men ikke fokus på lavnivå-detajler ved språk og syntaks.
 - ▶ **Generelle teknikker** for å kontrollere kompleksiteten i programmer.

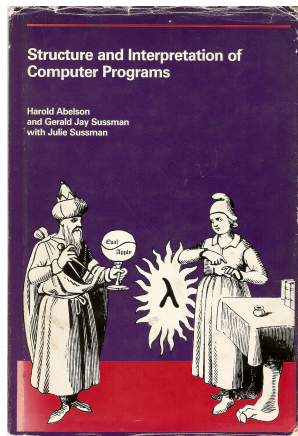

(Sussman)

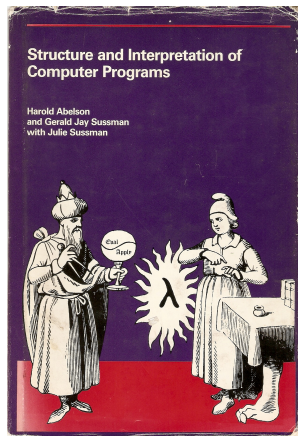

(Abelson)

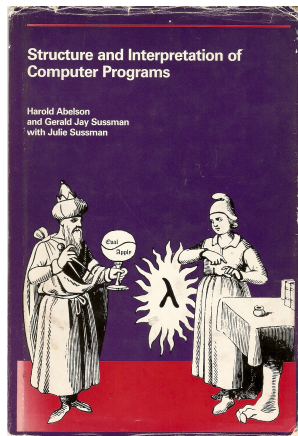
- ▶ Aka *SICP* eller *the Wizard book*
- ▶ **Papirversjonen** får du på Akademika.
- ▶ Mange gratis versjoner på nett, bl.a.:
- ▶ <https://web.mit.edu/6.001/6.037/sicp.pdf>
PDF versjon fra MIT

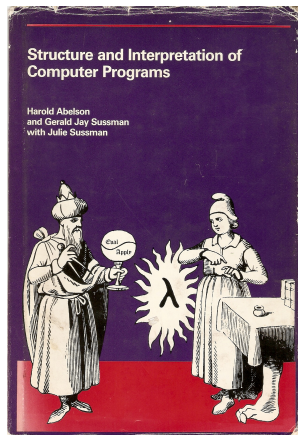
- ▶ Aka **SICP** eller *the Wizard book*
- ▶ **Papirversjonen** får du på Akademika.
- ▶ Mange gratis versjoner på nett, bl.a.:
- ▶ <https://web.mit.edu/6.001/6.037/sicp.pdf>
PDF versjon fra MIT
- ▶ **PDF-versjon** (ulike versjoner tilpasset lesebrett, tablets, mobil, etc):
sicpebook.wordpress.com/ebook/

- ▶ Aka **SICP** eller *the Wizard book*
- ▶ **Papirversjonen** får du på Akademika.
- ▶ Mange gratis versjoner på nett, bl.a.:
- ▶ <https://web.mit.edu/6.001/6.037/sicp.pdf>
PDF versjon fra MIT
- ▶ **PDF-versjon** (ulike versjoner tilpasset lesebrett, tablets, mobil, etc):
sicpebook.wordpress.com/ebook/
- ▶ **Interaktiv HTML**: xuanji.appspot.com/isicp/

- ▶ Aka **SICP** eller *the Wizard book*
- ▶ **Papirversjonen** får du på Akademika.
- ▶ Mange gratis versjoner på nett, bl.a.:
- ▶ <https://web.mit.edu/6.001/6.037/sicp.pdf>
PDF versjon fra MIT
- ▶ **PDF-versjon** (ulike versjoner tilpasset lesebrett, tablets, mobil, etc):
sicpebook.wordpress.com/ebook/
- ▶ **Interaktiv HTML**: xuanji.appspot.com/isicp/
- ▶ **JavaScript Edition** ut April 2022;
mitpress.mit.edu/books/structure-and-interpretation-computer-programs-1

- ▶ **Rekursjon**
 - ▶ prosedyrer som kaller på seg selv

- ▶ **Rekursjon**
 - ▶ prosedyrer som kaller på seg selv
- ▶ **Prosedyrer som førsteklases objekter**
 - ▶ prosedyrer er en datatype på linje med tall, symboler, strenger, lister, etc.
- ▶ **Høyere-ordens prosedyrer**
 - ▶ prosedyrer som tar andre prosedyrer som input-argument og/eller
 - ▶ prosedyrer som returnerer andre prosedyrer som output-verdi

- ▶ **Rekursjon**
 - ▶ prosedyrer som kaller på seg selv
- ▶ **Prosedyrer som førsteklasses objekter**
 - ▶ prosedyrer er en datatype på linje med tall, symboler, strenger, lister, etc.
- ▶ **Høyere-ordens prosedyrer**
 - ▶ prosedyrer som tar andre prosedyrer som input-argument og/eller
 - ▶ prosedyrer som returnerer andre prosedyrer som output-verdi
- ▶ **Objektorientering via prosedyrer**
 - ▶ *innkapsling* av data i prosedyrer for å skjule tilstandsvariabler

- ▶ **Rekursjon**
 - ▶ prosedyrer som kaller på seg selv
- ▶ **Prosedyrer som førsteklasses objekter**
 - ▶ prosedyrer er en datatype på linje med tall, symboler, strenger, lister, etc.
- ▶ **Høyere-ordens prosedyrer**
 - ▶ prosedyrer som tar andre prosedyrer som input-argument og/eller
 - ▶ prosedyrer som returnerer andre prosedyrer som output-verdi
- ▶ **Objektorientering via prosedyrer**
 - ▶ *innkapsling* av data i prosedyrer for å skjule tilstandsvariabler
- ▶ **Strømmer og utsatt evaluering**
 - ▶ definering av uendelige sekvenser og realisering av de enkelte elementene i disse ved utsatt evaluering etter behov

- ▶ **Rekursjon**
 - ▶ prosedyrer som kaller på seg selv
- ▶ **Prosedyrer som førsteklases objekter**
 - ▶ prosedyrer er en datatype på linje med tall, symboler, strenger, lister, etc.
- ▶ **Høyere-ordens prosedyrer**
 - ▶ prosedyrer som tar andre prosedyrer som input-argument og/eller
 - ▶ prosedyrer som returnerer andre prosedyrer som output-verdi
- ▶ **Objektorientering via prosedyrer**
 - ▶ *innkapsling* av data i prosedyrer for å skjule tilstandsvariabler
- ▶ **Strømmer og utsatt evaluering**
 - ▶ definering av uendelige sekvenser og realisering av de enkelte elementene i disse ved utsatt evaluering etter behov
- ▶ **Programmer som opererer på programmer**
 - ▶ program = data
 - ▶ enkelt å gjøre i Lisp, siden programkoden er basert på språkets innebygde datastrukturer: lister

- ▶ Prosedyrer påvirker ikke ekstern tilstand.
 - ▶ Prosedyrer kalles for deres returverdi; **uten bieffekter** (*side-effects*).
- ▶ Prosedyrer er uavhengige av ekstern tilstand.
 - ▶ Kallet på en prosedyre gir **alltid samme resultat** med samme argument.

- ▶ Prosedyrer påvirker ikke ekstern tilstand.
 - ▶ Prosedyrer kalles for deres returverdi; **uten bieffekter** (*side-effects*).
- ▶ Prosedyrer er uavhengige av ekstern tilstand.
 - ▶ Kallet på en prosedyre gir **alltid samme resultat** med samme argument.
- ▶ **Gjennomsiktig** semantikk (*referential transparency*)
 - ▶ Semantikken til et uttrykk er uavhengig av hvor og når det brukes.
 - ▶ Funksjonskall kan erstattes med returverdi uten at programmets semantikk endres.

- ▶ Prosedyrer påvirker ikke ekstern tilstand.
 - ▶ Prosedyrer kalles for deres returverdi; **uten bieffekter** (*side-effects*).
- ▶ Prosedyrer er uavhengige av ekstern tilstand.
 - ▶ Kallet på en prosedyre gir **alltid samme resultat** med samme argument.
- ▶ **Gjennomsiktig** semantikk (*referential transparency*)
 - ▶ Semantikken til et uttrykk er uavhengig av hvor og når det brukes.
 - ▶ Funksjonskall kan erstattes med returverdi uten at programmets semantikk endres.
- ▶ **Enklere**
 - ▶ å lese og vedlikeholde
 - ▶ å teste og debugge; enkeltfunksjoner kan testes i isolasjon.
 - ▶ å **parallelisere**.
- ▶ Ofte ansett for å gi økt sikkerhet (p.g.a. alt over).

- ▶ Prosedyrer påvirker ikke ekstern tilstand.
 - ▶ Prosedyrer kalles for deres returverdi; **uten bieffekter** (*side-effects*).
- ▶ Prosedyrer er uavhengige av ekstern tilstand.
 - ▶ Kallet på en prosedyre gir **alltid samme resultat** med samme argument.
- ▶ **Gjennomsiktig** semantikk (*referential transparency*)
 - ▶ Semantikken til et uttrykk er uavhengig av hvor og når det brukes.
 - ▶ Funksjonskall kan erstattes med returverdi uten at programmets semantikk endres.
- ▶ **Enklere**
 - ▶ å lese og vedlikeholde
 - ▶ å teste og debugge; enkeltfunksjoner kan testes i isolasjon.
 - ▶ å **parallelisere**.
- ▶ Ofte ansett for å gi økt sikkerhet (p.g.a. alt over).
- ▶ Funksjoner danner **byggeklosser**. Kan være sammensatte / kan settes sammen. Legger til rette for nedenfra-og-opp design og **modularitet**.
- ▶ Prosedyrer er data.

- ▶ Hverken IN2040 eller SICP prediker rendyrket funksjonell programmering.
- ▶ **Scheme er ikke et rent funksjonelt språk**; inneholder også støtte for “destruktive operasjoner” og muterbare data.

- ▶ Hverken IN2040 eller SICP prediker rendyrket funksjonell programmering.
- ▶ **Scheme er ikke et rent funksjonelt språk**; inneholder også støtte for “destruktive operasjoner” og muterbare data.
- ▶ Poenget er ikke at det ene eller andre paradigmet alltid er bedre enn det andre. . .
- ▶ men at du blir en bedre programmerer ved å kjenne til flere ulike teknikker og tenkemåter.

- ▶ YouTube-kanalen til emnet vil ha en spilleliste for hver uke.
- ▶ Legger ut lenke på forelesningsplanen en uke i forveien.
- ▶ Resten av spillelista for uke 1 gir en kort intro til Scheme og Lisp!

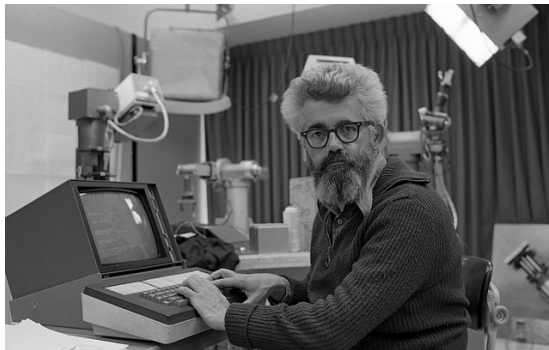

Scheme og Lisp

- ▶ Kraftig høynivå-språk med lange tradisjoner.
- ▶ Som SICP er også Lisp i seg selv en klassiker.
- ▶ 'Oppdaget' av **John McCarthy** allerede i 1958.
 - ▶ Først bare ment som en matematisk formalisme (for rekursjonsteori og symbolsk algebra).
 - ▶ En av studentene hans, Steve Russell, implementerte så en interpreter for formalismen og dermed var programmeringsspråket Lisp født.
- ▶ Snarere enn at Lisp har blir utdatert har tendensen vært at andre språk stadig beveger seg nærmere Lisp (f.eks. **lambda** i Java og Python).

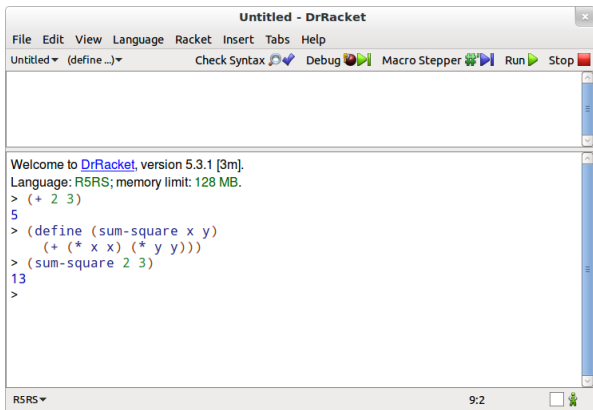
- ▶ Har hatt en tett kobling til forskningen på kunstig intelligens.
- ▶ Ofte beskrevet som “AI-språket”.
- ▶ Bare delvis sant, men det er flere grunner til koblingen;
- ▶ AI: introdusert av McCarthy på midten av 50-tallet.
- ▶ Lisp: introdusert av McCarthy på midten av 50-tallet.

- ▶ Programmeringspråk: **Scheme**
- ▶ Minimalistisk dialekt av **Lisp**.
- ▶ Andre dialekter: Common Lisp, Clojure, Emacs Lisp, Racket (dialekt av Scheme), etc.
- ▶ Lisp har en enkel semantikk, og en ekstremt enkel syntaks.
- ▶ Vi skal lære Scheme på noen minutter; og så bruke resten av kurset på å mestre noen av de avanserte teknikkene det støtter.
- ▶ Programmeringsomgivelse: **DrRacket**

- ▶ Se racket-lang.org
- ▶ Installert på alle IFI-maskiner.
- ▶ **Viktig:** DrRacket støtter flere standarder; sett språk til **R⁵RS**.
- ▶ Se kurssidene for en innføring i bruk.
- ▶ I det nederste tekstområdet kan du teste og utvikle kode **interaktivt**:
- ▶ Skriv et uttrykk og trykk enter; uttrykket evalueres; resultatet printes:
- ▶ Såkalt **read-eval-print loop** eller **REPL**.


```
Untitled - DrRacket
File Edit View Language Racket Insert Tabs Help
Untitled (define ...) Check Syntax Debug Macro Stepper Run Stop

Welcome to DrRacket, version 5.3.1 [3m].
Language: R5RS; memory limit: 128 MB.
> (+ 2 3)
5
> (define (sum-square x y)
  (+ (* x x) (* y y)))
> (sum-square 2 3)
13
>
```


Syntaks og semantikk

- ▶ Vi tester noen uttrykk mot **REPL**'en.
- ▶ (= den interaktive Scheme-omgivelsen)
- ▶ Vi bruker **?** for representere REPL-promptet og **→** for hva et uttrykk evalueres til.
- ▶ Datatyper som tall, strenger og boolske konstanter er eksempler på **primitive / atomære uttrykk**.
- ▶ Slike uttrykk evaluerer til seg selv.

Eksempler

```
? "dette er en streng"  
→ "dette er en streng"
```


- ▶ Vi tester noen uttrykk mot **REPL**'en.
- ▶ (= den interaktive Scheme-omgivelsen)
- ▶ Vi bruker **?** for representere REPL-promptet og **→** for hva et uttrykk evalueres til.
- ▶ Datatyper som tall, strenger og boolske konstanter er eksempler på **primitive / atomære uttrykk**.
- ▶ Slike uttrykk evaluerer til seg selv.

Eksempler

```
? "dette er en streng"  
→ "dette er en streng"
```

```
? 42  
→ 42
```


- ▶ Vi tester noen uttrykk mot **REPL**'en.
- ▶ (= den interaktive Scheme-omgivelsen)
- ▶ Vi bruker **?** for representere REPL-promptet og **→** for hva et uttrykk evalueres til.
- ▶ Datatyper som tall, strenger og boolske konstanter er eksempler på **primitive / atomære uttrykk**.
- ▶ Slike uttrykk evaluerer til seg selv.

Eksempler

```
? "dette er en streng"  
→ "dette er en streng"
```

```
? 42  
→ 42
```

```
? 3.14159  
→ 3.14159
```


- ▶ Vi tester noen uttrykk mot **REPL**'en.
- ▶ (= den interaktive Scheme-omgivelsen)
- ▶ Vi bruker **?** for representere REPL-promptet og **→** for hva et uttrykk evalueres til.
- ▶ Datatyper som tall, strenger og boolske konstanter er eksempler på **primitive / atomære uttrykk**.
- ▶ Slike uttrykk evaluerer til seg selv.

Eksempler

```
? "dette er en streng"  
→ "dette er en streng"
```

```
? 42  
→ 42
```

```
? 3.14159  
→ 3.14159
```

```
? #t  
→ #t
```


- ▶ Vi tester noen uttrykk mot **REPL**'en.
- ▶ (= den interaktive Scheme-omgivelsen)
- ▶ Vi bruker **?** for representere REPL-promptet og **→** for hva et uttrykk evalueres til.
- ▶ Datatyper som tall, strenger og boolske konstanter er eksempler på **primitive / atomære uttrykk**.
- ▶ Slike uttrykk evaluerer til seg selv.

Eksempler

```
? "dette er en streng"  
→ "dette er en streng"
```

```
? 42  
→ 42
```

```
? 3.14159  
→ 3.14159
```

```
? #t  
→ #t
```

```
? #f  
→ #f
```


- ▶ “Parentesbasert prefiksnotasjon”.
- ▶ Scheme-kode består av **lister**.
- ▶ Første element (prefikset) er **operatoren** (prosedyre).
- ▶ Resten av lista består av **operandene** (argumentene / parameterene).

Eksempler

```
? (+ 1 2)
```

```
→ 3
```


- ▶ “Parentesbasert prefiksnotasjon”.
- ▶ Scheme-kode består av **lister**.
- ▶ Første element (prefikset) er **operatoren** (prosedyre).
- ▶ Resten av lista består av **operandene** (argumentene / parameterene).
- ▶ Lett å anvende en prosedyre på vilkårlig mange argumenter med prefiksnotasjon.

Eksempler

? (+ 1 2)

→ 3

? (+ 1 2 10 7 5)

→ 25

- ▶ “Parentesbasert prefiksnotasjon”.
- ▶ Scheme-kode består av **lister**.
- ▶ Første element (prefikset) er **operatoren** (prosedyre).
- ▶ Resten av lista består av **operandene** (argumentene / parameterene).
- ▶ Lett å anvende en prosedyre på vilkårlig mange argumenter med prefiksnotasjon.
- ▶ **define**: er en såkalt *special form*, ikke en vanlig prosedyre. Brukes for å introdusere en leksikalsk variabel: **symbol som bindes til en verdi**.

Eksempler

```
? (+ 1 2)
```

```
→ 3
```

```
? (+ 1 2 10 7 5)
```

```
→ 25
```

```
? (define foo 42)
```


- ▶ “Parentesbasert prefiksnotasjon”.
- ▶ Scheme-kode består av **lister**.
- ▶ Første element (prefikset) er **operatoren** (prosedyre).
- ▶ Resten av lista består av **operandene** (argumentene / parameterene).
- ▶ Lett å anvende en prosedyre på vilkårlig mange argumenter med prefiksnotasjon.
- ▶ **define**: er en såkalt *special form*, ikke en vanlig prosedyre. Brukes for å introdusere en leksikalsk variabel: **symbol som bindes til en verdi**.

Eksempler

```
? (+ 1 2)
```

```
→ 3
```

```
? (+ 1 2 10 7 5)
```

```
→ 25
```

```
? (define foo 42)
```

```
? foo
```

```
→ 42
```

```
? (+ foo 58)
```

```
→ 100
```

```
? (+ foo bar)
```

```
↪ error; bar undefined
```



```
? (* 10 (+ foo 58))
```

```
→ 1000
```

```
? (/ (+ 10 20) 2)
```

```
→ 15
```

- ▶ Lister kan omslutte hverandre for å bygge opp **sammensatte uttrykk**.
- ▶ Parentesene gir strukturen; ingen tvetydighet mht. (operator)presedens.


```
? (* 10 (+ foo 58))
```

```
→ 1000
```

```
? (/ (+ 10 20) 2)
```

```
→ 15
```

```
? (* (+ foo 58) (- (/ 8 2) 2))
```

```
→ 200
```

- ▶ Lister kan omslutte hverandre for å bygge opp **sammensatte uttrykk**.
- ▶ Parentesene gir strukturen; ingen tvetydighet mht. (operator)presedens.


```
? (* 10 (+ foo 58))
```

```
→ 1000
```

```
? (/ (+ 10 20) 2)
```

```
→ 15
```

```
? (* (+ foo 58) (- (/ 8 2) 2))
```

```
→ 200
```

```
? (* (+ foo 58)
```

```
      (- (/ 8 2)
```

```
         2))
```

```
→ 200
```

- ▶ Lister kan omslutte hverandre for å bygge opp **sammensatte uttrykk**.
- ▶ Parentesene gir strukturen; ingen tvetydighet mht. (operator)presedens.
- ▶ Ved lange uttrykk bruker vi **indentering** for å gjøre koden mer lesbar. (Bruk TAB i DrRacket / Emacs.)

Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

Eksempel

```
? (* (+ foo 58)
      (- (/ 8 2)
          2))
```


Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

Eksempel

```
? (* (+ foo 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* (+ 42 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```


Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

Eksempel

```
? (* (+ foo 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* (+ 42 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100
      (- (/ 8 2)
         2))
```


Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

Eksempel

```
? (* (+ foo 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* (+ 42 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100 (- 4 2))
```


Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

Eksempel

? (* (+ foo 58)
(- (/ 8 2)
2))

⇒ (* (+ 42 58)
(- (/ 8 2)
2))

⇒ (* 100
(- (/ 8 2)
2))

⇒ (* 100 (- 4 2))

⇒ (* 100 2)

Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

Eksempel

? (* (+ foo 58)
(- (/ 8 2)
2))

⇒ (* (+ 42 58)
(- (/ 8 2)
2))

⇒ (* 100
(- (/ 8 2)
2))

⇒ (* 100 (- 4 2))

⇒ (* 100 2)

→ 200

Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
 - 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.
- Vi har beskrevet evalueringen **rekursivt**; regelen kaller på seg selv (1c).

Eksempel

```
? (* (+ foo 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* (+ 42 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100 (- 4 2))
```

```
⇒ (* 100 2)
```

```
→ 200
```


Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

- ▶ Vi har beskrevet evalueringen **rekursivt**; regelen kaller på seg selv (1c).
- ▶ Scheme og Lisp har en **enkel semantikk**; alt oppsummeres med regelen over.

Eksempel

```
? (* (+ foo 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* (+ 42 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100 (- 4 2))
```

```
⇒ (* 100 2)
```

```
→ 200
```


Schemes evalueringsregel:

- 1) Evaluér enkelt-uttrykkene i sammensetningen
 - a) Atomære uttrykk: evalueres til seg selv.
 - b) Variabler: evalueres til verdien de refererer til.
 - c) Sammensatte uttrykk: anvend 1) igjen.
- 2) Anvend operatoren (det første uttrykket i lista) på verdiene til de andre uttrykkene.

- ▶ Vi har beskrevet evalueringen **rekursivt**; regelen kaller på seg selv (1c).
- ▶ Scheme og Lisp har en **enkel semantikk**; alt oppsummeres med regelen over.
- ▶ Unntaket er **special forms** (som `define`), som hver har sine egne evalueringsregler.

Eksempel

```
? (* (+ foo 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* (+ 42 58)
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100
      (- (/ 8 2)
         2))
```

```
⇒ (* 100 (- 4 2))
```

```
⇒ (* 100 2)
```

```
→ 200
```


- ▶ Tall, "booleans", og strenger er **selv-evaluerende**.

? 3.1415 → 3.1415

? "foo" → "foo"

? #t → #t

- ▶ Tall, “booleans”, og strenger er **selv-evaluerende**.

? 3.1415 → 3.1415

? "foo" → "foo"

? #t → #t

- ▶ **Symboler** evalueres til verdien de navngir (om noen):

? foo → 42

? + → #<procedure:+>

- ▶ Tall, “booleans”, og strenger er **selv-evaluerende**.

? 3.1415 → 3.1415

? "foo" → "foo"

? #t → #t

- ▶ **Symboler** evalueres til verdien de navngir (om noen):

? foo → 42

? + → #<procedure:+>

- ▶ **Lister** er prosedyrekall. Det første elementet er en operator som kalles med *verdiene* til de resterende elementene som argumenter.

? (* 10 (+ 2 3)) → 50

- ▶ Tall, "booleans", og strenger er **selv-evaluerende**.

? 3.1415 → 3.1415

? "foo" → "foo"

? #t → #t

- ▶ **Symboler** evalueres til verdien de navngir (om noen):

? foo → 42

? + → #<procedure:+>

- ▶ **Lister** er prosedyrekall. Det første elementet er en operator som kalles med *verdiene* til de resterende elementene som argumenter.

? (* 10 (+ 2 3)) → 50

- ▶ Men lister kan også være **data**:

? (list 1 2 3) → (1 2 3)

? (list foo 2 "bar") → (42 2 "bar")

Kommentar / frampek

- ▶ I de første to forelesningen skal vi jobbe med enkle matematiske eksempler, men senere i kurset kommer vi til å jobbe masse med lister og symbolske data.
- ▶ Lister har en spesiell rolle i Lisp og Scheme: kan brukes til å representere både data og program.
- ▶ LISP = LISt Processing
- ▶ Lister = data = program.

Opprette prosedyrer

Å opprette egne prosedyrer med define

- ▶ Vi har sett at **define** kan brukes for å binde leksikalske variabler til en verdi. Men verdien kan også være en **prosedyre**.
- ▶ Prosedyrer lages ved såkalte **lambda-uttrykk**.

- ▶ Vi har sett at **define** kan brukes for å binde leksikalske variabler til en verdi. Men verdien kan også være en **prosedyre**.
- ▶ Prosedyrer lages ved såkalte **lambda-uttrykk**.

Generell form

```
(define <navn>
  (lambda (<argumenter>)
    <kropp>))
```

Eksempel

```
? (define snitt
   (lambda (x y)
     (/ (+ x y) 2)))
```


- ▶ Vi har sett at **define** kan brukes for å binde leksikalske variabler til en verdi. Men verdien kan også være en **prosedyre**.
- ▶ Prosedyrer lages ved såkalte **lambda-uttrykk**.

Generell form

```
(define <navn>
  (lambda (<argumenter>)
    <kropp>))
```

Eksempel

```
? (define snitt
    (lambda (x y)
      (/ (+ x y) 2)))

? (snitt 10 20) → 15

? (snitt (snitt 10 20)
         (snitt 10 30))
→ 17.5
```


- ▶ Vi har sett at **define** kan brukes for å binde leksikalske variabler til en verdi. Men verdien kan også være en **prosedyre**.
- ▶ Prosedyrer lages ved såkalte **lambda-uttrykk**.

Generell form

```
(define <navn>
  (lambda (<argumenter>)
    <kropp>))
```

- ▶ Det finnes også en kortform som sløyfer lambda:

```
(define (<navn> <argumenter>)
  <kropp>)
```

Eksempel

```
? (define snitt
  (lambda (x y)
    (/ (+ x y) 2)))
```

```
? (snitt 10 20) → 15
```

```
? (snitt (snitt 10 20)
  (snitt 10 30))
→ 17.5
```

```
? (define (snitt x y)
  (/ (+ x y) 2))
```


Predikater og kondisjonale uttrykk

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) →
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (#t / #f).
- ▶ F.eks even?, not, >, =, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt #f teller som sant.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (#t / #f).
- ▶ F.eks even?, not, >, =, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt #f teller som sant.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) →
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (#t / #f).
- ▶ F.eks even?, not, >, =, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt #f teller som sant.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (#t / #f).
- ▶ F.eks even?, not, >, =, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt #f teller som sant.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

```
? (not (>= foo 42)) →
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (#t / #f).
- ▶ F.eks even?, not, >, =, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt #f teller som sant.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

```
? (not (>= foo 42)) → #f
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (#t / #f).
- ▶ F.eks even?, not, >, =, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt #f teller som sant.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

```
? (not (>= foo 42)) → #f
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (**#t** / **#f**).
- ▶ F.eks `even?`, `not`, `>`, `=`, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt **#f** teller som sant.
- ▶ De **logiske konnektivene** `and` og `or` er *special forms*.
- ▶ Sammen med **kondisjonale uttrykk** som f.eks `if` og `cond` kan vi bruke predikater og konnektiver til å kontrollere flyten i et program.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

```
? (not (>= foo 42)) → #f
```

```
? (and (< 3 4)
      foo)
```

```
→
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (`#t` / `#f`).
- ▶ F.eks `even?`, `not`, `>`, `=`, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt `#f` teller som sant.
- ▶ De **logiske konnektivene** `and` og `or` er *special forms*.
- ▶ Sammen med **kondisjonale uttrykk** som f.eks `if` og `cond` kan vi bruke predikater og konnektiver til å kontrollere flyten i et program.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

```
? (not (>= foo 42)) → #f
```

```
? (and (< 3 4)
      foo)
```

```
→ 42
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (**#t** / **#f**).
- ▶ F.eks `even?`, `not`, `>`, `=`, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt **#f** teller som sant.
- ▶ De **logiske konnektivene** `and` og `or` er *special forms*.
- ▶ Sammen med **kondisjonale uttrykk** som f.eks `if` og `cond` kan vi bruke predikater og konnektiver til å kontrollere flyten i et program.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

```
? (not (>= foo 42)) → #f
```

```
? (and (< 3 4)
      foo)
```

```
→ 42
```

```
? (or foo
      (negative? foo))
```

```
→
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (#t / #f).
- ▶ F.eks even?, not, >, =, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt #f teller som sant.
- ▶ De **logiske konnektivene** and og or er *special forms*.
- ▶ Sammen med **kondisjonale uttrykk** som f.eks if og cond kan vi bruke predikater og konnektiver til å kontrollere flyten i et program.

Eksempler

```
? (define foo 42)
```

```
? (even? foo) → #t
```

```
? (zero? foo) → #f
```

```
? (not (>= foo 42)) → #f
```

```
? (and (< 3 4)
      foo)
```

```
→ 42
```

```
? (or foo
      (negative? foo))
```

```
→ 42
```

- ▶ **Predikater** er prosedyrer eller uttrykk som returnerer sant / usant (**#t** / **#f**).
- ▶ F.eks `even?`, `not`, `>`, `=`, etc.
- ▶ Husk at alt unntatt **#f** teller som sant.
- ▶ De **logiske konnektivene** `and` og `or` er *special forms*.
- ▶ Sammen med **kondisjonale uttrykk** som f.eks `if` og `cond` kan vi bruke predikater og konnektiver til å kontrollere flyten i et program.

Eksempler

```
? (if (number? 42)
      "number"
      "something else")
```

→ "number"

Generell form

```
(if <test>
    <utfall-hvis-sant>
    <utfall-hvis-usant>)
```


Eksempler

```
? (if (number? 42)
      "number"
      "something else")
```

→ "number"

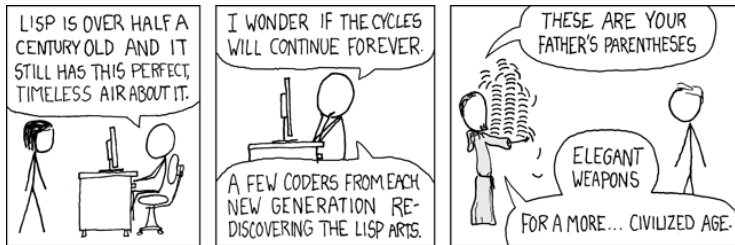
```
? (cond ((< 42 3) "less")
        ((> 42 3) "greater")
        (else "equal"))
```

→ "greater"

Generell form

```
(if <test>
    <utfall-hvis-sant>
    <utfall-hvis-usant>)
```

```
(cond (<test1> <utfall1>)
      (<test2> <utfall2>)
      (<testn> <utfalln>)
      (else <utfall>))
```


<http://xkcd.com/297/>